

Pääministeri Harri Holkerin hallituksen ohjelman lisäpöytäkirja

1. Johdanto

Hallituksen iltakoulun 19.10.1988 asettama puoluesihteeriryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti selvittänyt pääministeri Harri Holkerin hallituksen ohjelman toteutumista ja niitä ohjelmakohtia, jotka tulisi saattaa ajan tasalle ja ottaa esille hallituksen jatkotyöskentelyssä. Hallitusohjelma on suurelta osin toteutunut tai siihen liittyviä tavoitteita on pitkälle valmisteltu.

Hallituspolitiikan tärkeimpänä lähtökohtana on pyrkimys omalta kansalliselta pohjalta uudenaikaiseen ja tasa-arvoiseen hyvinvointiyhteiskuntaan. Ratkaisevassa asemassa ovat lähivuosina vaihtotaseen parantamiseen ja inflaation hillintään tähtäävä talouspolitiikka, Euroopan yhdentymiskehityksen haasteet, tasapainoinen aluepolitiikka sekä oikeudenmukaisuuteen tähtäävä veropolitiikka.

Hallituksen toiminnassa painotetaan määrätietoista ja johdonmukaista asuntopolitiikkaa, aiheuttamisperiaatteeseen pohjautuvaa ympäristöpolitiikkaa, koulutus-, tiede- ja tutkimuspolitiikkaa, kilpailua edistävää teollisuus- ja elinkeinopolitiikkaa, perusturvaa parantavaa sosiaalipolitiikkaa ja julkisten palvelujen tehostamista.

2. Hallitusohjelman eri alueita koskevat kannanotot

2.1. Ulkopolitiikka

Edistääkseen oikeudenmukaista ja ympäristöä säästävää kestävästä kehitystä hallitus toimii aloitteellisesti YK:ssa ja muissa kansainvälisissä järjestöissä. Hallitus ottaa huomioon ympäristöyhteistyön tehostamisessa ETYK:n seurantaprosessin, Euroopan yhdentymiskehityksen ja Euroopan neuvoston jäsenyyden luomat haasteet ja mahdollisuudet. Suomen kahdensivälisissä kansainvälisissä suhteissa tehostetaan ympäristöyhteistyötä.

Hallitus nopeuttaa työtä, joka tähtää "Pohjola kotimarkkina-alueena" -ajatuksen toteuttamiseen. Erityisesti vauhditetaan kaupan esteiden poistamista hyväksytyin pohjoismaisen yhteistyöohjelman mukaisesti.

Hallitus kehittää idänkaupan uusien maksujärjestelmäratkaisujen pohjalta kaupan ja muun taloudellisen yhteistyön sisältöä ja muotoja sekä pyrkii huolehtimaan kaupan korkeasta määrällisestä tasosta.

2.2. Talouspolitiikka

Hallitus korostaa vaihtotaseen tasapainottamisen tärkeyttä. Tämä edellyttää toisaalta viennin kasvuedellytysten turvaamista eli hyvää reaalista hintakilpailukykyä ja toisaalta tiukkaa finanssipolitiikkaa. Hallitus tähtää julkisten menojen kasvun tuntuvaan hidastamiseen lähivuosina. Julkisessa taloudessa siirrytään entistä selvempään painopisteajatteluun. Julkisen sektorin tuottavuutta, tehokkuutta ja palvelukykyä lisätään.

Finanssipolitiikka pyritään koordinoimaan tulopolitiikkaan niin, että kilpailukyky ja reaalitytulot voidaan turvata.

Toteutetaan kotitalouksien säästämistä edistäviä ja velkaantumista hillitseviä toimenpiteitä.

Valmistellaan toimenpiteitä matkustustaseen ja kuljetustaseen kehityksen parantamiseksi.

Vaihtotaseen tasapainon kohentaminen edellyttää, että julkisen sektorin säästäväisyyttä lisätään.

2.3. Työllisyyspolitiikka

Uuden työllisyyslain tavoitteiden toteutumista seurataan ja järjestelmää kehitetään lain soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella.

Useilla aloilla vallitsevaa työvoiman niukkuutta poistetaan koulutuksellisin, asuntopoliittisin ja muihin toimenpitein. Työvoiman ja työpaikkojen kohtaantoa parannetaan edelleen. Ulkomailla asuvien suomalaisten paluumuuttoa helpotetaan.

2.4. Työelämän uudistaminen

Hallitus selvittää yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa Euroopan yhdentymiskehityksen vaikutukset työntekijöiden kansainvälisiin ja kansallisiin oikeuksiin.

2.5. Veropolitiikka

Tuloverotusta koskevaa uudistustyötä jatketaan hallitusohjelmassa ja verouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.

Liikevaihtoverotusta uudistetaan siten, että se vastaa nykyistä paremmin kansainvälistä käytäntöä ja kilpailijamaidemme verotusta.

Hallitus uudistaa leimaverotusta. Selvitetään asuntokaupan leimaverotuksen muuttamista tavoitteena ensiasunnon hankkijoiden aseman parantaminen.

Selvitetään mahdollisuudet muuttaa henkilöauton hankintaan ja käyttöön liittyvää verotusta niin, että verotus painottuisi nykyistä enemmän auton käyttöön.

2.6. Teollisuus- ja elinkeinopolitiikka

Hallitus lisää kuluttajien eduksi koituvaa kilpailua ja parantaa kuluttajien suoja. Erityisesti huomiota kiinnitetään kilpailulta suojattuihin toimialoihin ja yrityksiin. Pienyrittäjien oikeusturvaa ja toimintaedellytyksiä parannetaan.

Hallitus aloittaa elintarvikepoliittisen ohjelman laadinnan. Sen keskeisenä tavoitteena on selvittää elintarvikkeiden laatua ja hinnanmuodostusta pyrkien kuluttajahintojen nousun hillintään.

2.7. Maatalouspolitiikka

Hallituksen maatalouspolitiikan pääasiallisena lähtökohtana on Maatalous 2000 -komitean työ.

Hallitus pyrkii siihen, että maatalouden ylituotannon säästyviä varoja osoitetaan maaseudun kehittämiseen. Pienimuotoisen elinkeinotoiminnan tukemisen ohella kiinnitetään erityistä huomiota nuorten viljelijöiden taloudelliseen asemaan sekä maatalousväestön sosiaaliturvan parantamiseen.

2.8. Aluepolitiikka

Hallitus parantaa pääkaupunkiseudun julkisia palveluja. Maakuntakeskusten asemaa vahvistetaan. Hallitus tehostaa toimenpiteitä ongelma-alueilla sekä ponnisteluja Itä - ja Pohjois-Suomen myönteisen taloudellisen ja työllisyyskehityksen jatkamiseksi. Teleliikenteen kaukotariffeja alennetaan edelleen.

Hallitus selvittää mahdollisuudet suoriin ulkomaisiin lentoyhteyksiin pääkaupunkiseudun ulkopuolelta.

2.9. Koulutus-, tiede- ja tutkimuspolitiikka

Hallitus edistää korkeakoulujen kansainvälistymistä lisäämällä kansainvälisen toiminnan määrärahoja, mikä tekee mahdolliseksi nykyistä laajemman osallistumisen kansainvälisiin tutkimusprojekteihin ja nykyistä suuremman panostuksen korkeakoulujen opiskelija-, opettaja- ja tutkijavaihto-ohjelmiin.

Tutkimuslaitosten ja kulttuurialan organisaatioiden mahdollisuuksia hoitaa nopean kansainvälistymisen mukanaan tuomia tehtäviä ja haasteita lisätään.

Hallitus selvittää mahdollisuudet perustaa Yleisradion yhteyteen aikuiskoulutusta palveleva järjestelmä.

2.10. Sosiaali- ja terveystaloudellinen politiikka

Hallitus parantaa kansalaisten perusturvaa kehittämällä nykyisiä toimeentulojärjestelmiä sellaisiksi, että ne turvaavat vähimmäistoimeentulon sekä takaavat eri elämäntilanteissa tarvittavat palvelut. Väliinputoamiset estetään ja tuki kohdistetaan sitä eniten tarvitseville.

Sosiaaliturvan palvelutyötä kehitetään siten, että kansalainen saa mahdollisimman monet sosiaalihuollon palvelut samasta palvelupisteestä.

Kotona hoitotyötä tekevien sosiaaliturvaa ja palveluja parannetaan.

2.11. Asuntopolitiikka

Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maan hinnannousun ja rakennuskustannusten hillitsemiseksi sekä asuntomarkkinoiden rauhoittamiseksi.

Hallitus pitää tärkeänä, että kunnat käyttävät hyväkseen nykyisen lainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia toteutunutta olennaisesti tehokkaampaan maapolitiikkaan.

Yhdyskuntarakentamisen ja erityisesti asuntotuotannon vaatiman maan riittävän tarjonnan ja suunnitelmanmukaisen käyttöönsaamisen turvaamiseksi parannetaan eri toimenpitein kuntien mahdollisuuksia aktiivisen maapolitiikan hoitamiseksi.

Selvitetään, kuinka mm. kilpailua edistämällä voidaan hidastaa kustannusten ja hintojen nousua rakennusaineteollisuudessa ja rakennustuotannossa.

Selvitetään verojen osuus asunnon hinnanmuodostuksessa.

Valtion rahoittamaa vuokra-asuntotuotantoa lisätään. Selvitetään vuokrasääntelyn vaikutus vuokra-asuntojen tarjontaan, tavoitteena luopua sääntelystä asteittain.

Asuntolainojen korkojen vähennysoikeutta muutetaan siten, että se kohtelee nykyistä oikeudenmukaisemmin erilaisia perheitä.

Hallitus selvittää asunto- ja kiinteistöväilytoiminnan vaikutukset asuntojen hinnanmuodostukseen.

2.12. Ympäristöpolitiikka

Hallitus edellyttää, että eri yhteiskuntapolitiikan lohkoilla tehtävään päätöksentekoon liitetään ympäristövaikutusten arviointi.

Ympäristönsuojelun lupajärjestelmiä yhdistetään ja byrokratiaa vähennetään mm. siirtämällä jätehuollon valvontatehtäviä lääneiltä kunnille. Hallitus toteuttaa erityistoimenpiteitä otsonikerrosta turmelevien freonipäästöjen vähentämiseksi.

Hallitus käyttää taloudellisia ohjauskeinoja täydentämään normiohjausta.

Ympäristötutkimuksen määrärahoja lisätään ja samalla parannetaan tutkimuslaitosten ja viranomaisten yhteistyötä.

Kuluttajavalistusta ympäristökysymyksissä lisätään.

2.13. Lainsäädäntö ja oikeusturva

Euroopan yhdentymiskehitys otetaan huomioon lainsäädäntötyössä.

Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ulkomaalaisia koskevaa lainsäädäntöä tarkistamaan asetetun työryhmän työn valmistuttua. Hallituksen tavoitteena on parantaa ulkomaalaisen oikeusturvaa kehittämällä muutoksenhakumenettelyä, parantamalla oikeusapua sekä kehittämällä ulkomaalaiskuraattoritoimintaa.

Rikoksista kärsimään joutuneiden ja aiheettomasti syytettyjen asemaa parannetaan.

2.14. Hallinnon kehittäminen

Hallitus tehostaa toimenpiteitään julkisen hallinnon uudistamiseksi. Hallinnon palvelukykyä parannetaan, tuottavuutta nostetaan ja joustavuutta lisätään.

Hallitus ryhtyy kannustaviin toimiin kunnallisen jaotuksen tarkistamiseksi ja käynnistää selvityksen kuntien välisen yhteistyön muotojen kehittämiseksi. Tavoitteena pidetään kuntalaisten tarpeiden mukaista joustavaa palveluverkostoa sekä toimintakykyisen kuntakentän ja -rakenteen muodostumista.

Omakielisten palvelujen järjestämiseksi selvitetään sosiaalihuoltolain muuttamismahdollisuudet siten, että kaksikielisessä kunnassa sosiaalilautakunta jakautuu suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen osastoon.